KADINLARIN SESİ

eşitlik
toplumsal ilerleme
ve barış için

SAYI 44 • YIL 4 5 TL AYLIK DERGİ Mart 1979

HER İŞYERİNDE
HER MAHALLEDE
KREŞ

FAŞİZME
GEÇİT YOK
İKD

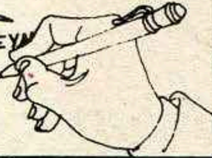
ÇOCUKLARIMIZ CANIMIZ, FAŞİZM CAN DÜŞMANIMIZ

DÜNYA BARIŞI TEHLİKEDE

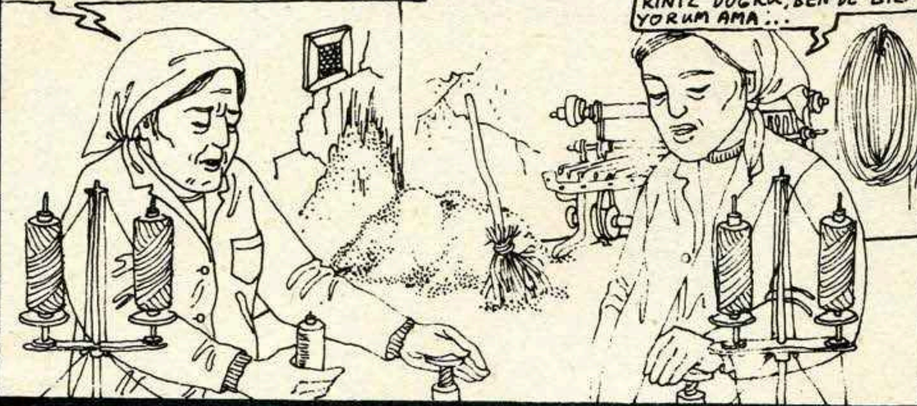
Çin Sosyalist Vietnam'a Saldırdı

Doğum izni benim yasal hakkım değil mi ?

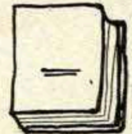

YASA DER Kİ:

- DOĞUM İZNİ DOĞUMDAN ÖNCE 6 HAFTA. DOĞUMDAN SONRA 6 HAFTADIR.
- İZNE ÇIKMAK İÇİN DOKTORDAN İZİN ALMAK GEREKMEZ.
- İŞÇİ BU İZNİ SAĞLAYAMAZSA DOĞUMDAN 42 GÜN ÖNCE İZNE ÇIKABİLİR.

8 MART BİZE BİR KADINI, BİR GÜNÜ VE BAYRAKLAŞAN BİR BELGİYİ ANIMSATIR YİĞİT BİR KADIN

1910 yılında Kopenhag'da yapılan Sosyalist Kadınlar Konferansında 8 Mart Klara Zetkin'in önerisiyle Dünya Kadınlar Günü olarak benimsenmişti. Zetkin uluslararası işçi hareketinin önde gelen savaşçılarından ve kadın hareketinin önemini en doğru biçimde kavramış bir kadındı. Konferansta yaptığı konuşmasında, «Kadın ve erkek işçilerin, kol ve kafa işçilerinin savaşımlarında ortak oldukları vurgulanmalı, kadınların kurtuluşunun ekonomik, demokratik ve politik yönleri savunulmalıdır» diyerek, 8 Martı Dünya Emekçi Kadınlar Günü olarak öneriyordu.

Bu öneri konferansta benimsendi. Bu tarihten sonra da dünyanın her yöresinde kadınların dostluk ve savaşım günü olarak kutlandı.

NİÇİN 8 MART?

ABD'nde 8 Mart 1857'de kadın konfeksiyon işçileri 15-16 saatlik işgünü, düşük ücretler ve kötü çalışma koşullarına karşı başkaldırdılar. İşi bırakarak 10 saatlik işgünü isteyen kadınları atlı polisler acımasızca dağıttı. Ama ABD'li kadınlar bu olayı unutmadılar.

Kadınların ilerleme ve eşitlik uğruna gerçek kurtuluşları yolunda verdikleri savaşım, işte böyle ilk günden, doğrudan sömürüye başkaldırmaktan geçmektedir.

EMEKÇİ KADINLARIN ULUSLARARASI DAYANIŞMA GÜNÜ

I. Dünya Savaşı'ndan önce Almanya, Avusturya, Fransa ve ABD'nde, 8 Mart'lar kutlanır. Savaş sırasında da Norveç, İsviçre, Polonya, İtalya, Hollanda, İngiltere ve Rusya'da kadınlar, bu çağrıya uyarlar.

1917'de Leningradlı kadınların açlık, savaş ve zulme karşı başlattıkları gösteriler, Çarlık rejimini sona erdirecek olan genel grevin başlangıcı olurlar.

Kadınlar nazi Almanya'sının toplama kamplarında, Filistin mülteci kamplarında ölümle, açlıkla kucak kucağa iken, 8 Mart'ı inatla, cesaretle, umutla kutlamışlardır.

8 Mart, tüm kadınlara kutlu olsun!

8 mart kutlu olsun

Emekçilerin uluslararası birlik ve dayanışmasının simgesi olan bazı günler vardır. İşçilerin, emekçilerin savaşımından şanlı sayfaları anımsatan bu günler dünyanın her tarafında kutlanır.

1 Mayıs böyle bir gündür. 8 Mart'ta böyle bir gündür.

8 Mart'ta biliriz ki, yeryüzünün neresinde olursa olsun, emekçi işçi kadınlar, haklarını almak, savaşları ve sömürüyü ortadan kaldırma savaşımını güçlendirmek için and içerler. O gün nerede olursa olsun, emperyalizme, faşizme karşı savaşan kadınlarla birlikte çarpar yüreğimiz.

8 Martın da doğuş sebebi olan bu birlik, dayanışma giderek daha da güçlenmektedir. Birçok ülkeden ilerici kadın örgütleri UDKF çatısı altında toplanarak kadınların ortak olan ekonomik, demokratik, sosyal haklarının kazanılmasında önemli görevleri yerine getirmekte, birlikte çözüm yolları aramaktadırlar. Bu örgütler sayesinde kadınların demokrasi mücadelesine katılmaları, işçi sınıfının sınıf savaşına destek olmaları yolunda önemli başarılar kazanılmıştır.

Türkiye'li kadınlar olarak bizler birlik ve dayanışmanın her zamankinden daha çok önem taşıdığı günler yaşıyoruz.

Bir yandan faşist diktanın getirilmesi olanakları daha da artarken, bir yandan da işsizlik, pahalılık, yokluk, sefalet, ölümler de artıyor. Emperyalist faşist güçlere karşı verilen barış ve bağımsızlık savaşında işçi, emekçi ve tüm ilerici kadınların örgütlenmesi ve birliği her zamankinden daha çok güncellik kazanıyor.

Bu birlik kadınlarımızın özgür hakları için olduğu kadar, demokratik hakların korunması ve geliştirilmesine yapacağı katkı bakımından da zorunludur.

Bugün tek ilerici kadın örgütü olan İKD, 3, 5 sene gibi kısa bir zamanda kadınlarımızın örgütlenmesi ve bu görevlerin yerine getirilmesi yolunda önemli adımlar atmıştır. İKD'nin çalışmalarıyla kreş, yuva, doğum izinleri gibi istemler meclislere giderken ve yasa tasarıları haline gelirken, kadınlarımızın işçi sınıfının yanında toplumsal savaşıma katılmaları da giderek artmaktadır.

İKD, ülkemiz kadınlarının örgütlü birliğini uluslararası düzeyde de gerçekleştirmek amacıyla UDKF'ye üye olmuştur. Fakat bu üyelik CHP ağırlıklı hükümet tarafından reddedilmiştir. Ancak İKD her türlü engeli aşarak birliğin ve dayanışmanın gereği olan bu istemini er veya geç kazanacaktır.

8 Martlar işte bu birlik ve dayanışmaların daha da güçlendirildiği günlerdir.

KADINLARIN SESİ

Faşist terör şubatta 48 cana daha kıydı

Milliyet gazetesi başyazarı ve tanınmış gazeteci Abdi İpekçi, 2 Şubat günü evine dönerken, açılan ateş sonucu katledildi.

Abdi İpekçi'nin öldürülmesi, şüphesiz bir rastlantı değildir. Olaylar, İpekçi'nin seçilmiş bir kurban olduğunu doğruluyor. Faşist güçler niye Abdi İpekçi'yi seçtiler?

Abdi İpekçi demokrat bir gazeteciydi. Özellikle son zamanlarda, faşist bir dikta getirmek isteyen çevrelerin bu özlemlerine kesinlikle karşı çıkıyordu. Yazılarıyla, faşist diktatörlüğe karşı, burjuva demokrasisi de olsa, demokrasiyi tutarlı ve ısrarlı bir biçimde savunuyordu. İşte gerici-faşist güçler bunun için İpekçi'yi seçtiler. Abdi İpekçi'nin öldürülmesiyle aslında demokratik basını susturmak istediler. Bu saldırı iki ay önce Politika gazetesi yazı işleri müdürü Ali İhsan Özgür'ü katleden saldırının bir devamıydı. Bu saldırıların ardından gerici güçler yine CHP - AP koalisyonunu gündeme getirdiler.

Şubat ayının başında Abdi İpekçi'nin öldürülmesiyle başlayan faşist terör olayları ay boyunca artarak sürdü. Özellikle sıkıyönetim bölgelerinin dışında yoğunlaştırılan olaylarla, sıkıyönetim buralara da sıçratılmak istendi. Adana'da, Samsun'da, Yozgat'ta, Trabzon'da, Ordu'da olaylar arttı. Şubat ayında ölü sayısı 48'e ulaştı.

YENİ BİR YUTTURMACA : EV KADINLARI DA SİGORTALANIYOR

TBMM'de kabul edilerek Senato'ya havale edilen bir yasa tasarısına göre, artık ev kadınları da isterlerse Bağ-Kur kapsamından sigortalı olabilecekler.

Yasa tasarısına göre, ev kadınları, en az 1200, en çok 9600 TL olmak üzere 12 basamaktan birini seçip, prim ödeyerek emekli olacaklar. Kaydolma ücreti olarak, seçilen basamağın % 25'i yatırılacak. Ondan sonra, her ay % 15 prim ödenerek, 20 yıl sonra emekli olunabilecek. Emekli maaşı olarak seçilen basamağın % 70'i alınacak.

Eğer yaşınız, örneğin 40 ise, 10 yıl prim ödeyerek, on yıl da borçlanarak 50 yaşınızda emekli olabilecekmişsiniz.

Bu sözde çözüm, bir yandan, primleri ödemeye kıt kanaat gücü yetecek olan kadınlar için ağır borçlanmalar getirirken, diğer yandan, asgarî ücretin çok altında aylık geliri olan ve hiç bir sosyal güvencesi olmayan tarım emekçisi kadınları yine tümüyle kapsam dışı bırakıyor.

TARIM ÜRÜNLERİMİZ REHİNDE!

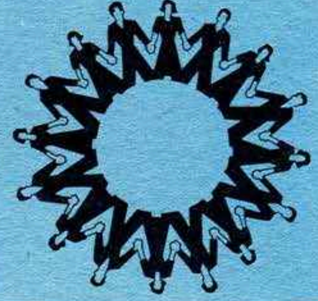
WELLS FARGO ANLAŞMASI HALKIMIZIN, YOKSUL KÖYLÜMÜZÜN ÇIKARLARINA AYKIRIDIR

Ziraat Bankası, aralarında Wells Fargo Bank'ın da bulunduğu 21 yabancı banka ile iki anlaşma imzaladı. Bu anlaşmalar 125 milyon dolarlık kredi karşılığında, tarım ürünlerimizi emperyalistlere rehin ediyor.

Anlaşmalardan birine göre, Tariş, Çukobirlik, Antbirlik ve Fiskobirlik'in mallarının bir kısmı Ziraat Bankası tarafından Wells Fargo adına kiralanan depolara konacak. Depolara konan pamuk, fıstık ve uygun görecekleri diğer ürünler, kredinin ödenmemesi halinde bu bankalar adına satılacak. Fiyatları Wells Fargo belirleyecek. Alınan kredinin bu şekilde ödenmesi planlanıyor.

Daha önceleri de uygulanan bu tür rehin olaylarıyla, tarım ürünlerimiz daha yetişmeden emperyalist bankalara peşkeş çekiliyor. Tekelci sermayenin emrine verilecek olan kredilerin bir kısmı yoksul köylünün ürünlerine el konarak karşılanmaya çalışılıyor.

FAŞİZME KARŞI GÜÇ VE EYLEM BİRLİĞİ GELİŞİYOR

28 Ocak'ta Caycuma'da, 17 Şubat'ta Zonguldak ve Busa'da. 24 Subat'ta İzmit'te yapılan yürüyüş ve mitinglere on binlerce kişi katılarak faşizme, baskı ve zulme olan hınçlarını dile getirdiler.

28 OCAK ÇAYCUMA MİTİNGİ

«FAŞİST KATLİAMLARI PROTESTO» Mitingine çeşiti demokratik örgütlerin yanı sıra İKD Çaycuma, Zonguldak şubeleri ile Bartın Temsilciliği üyeleri de yığınsal olarak katılmışlardır.

Yaşlı, genç demeden, çocuklarını kucaklayıp, tırmanan faşizme karşı kocalarının, kardeşlerinin yanında, «anti-faşist, anti-emperyalist savaşımda bizler de varız» diyen kadınlarımız; «Faşizm anaların siperini aşamayacaktır», «Evlât acısına son» diye haykırarak faşist katillere duydukları kini, nefreti belirtmiş ve savaşıma söz vermişlerdir.

17 ŞUBAT ZONGULDAK MİTİNGİ

30'a yakın demokratik kitle örgütü ve sendikanın düzenlediği «DEMOKRATİK HAK VE ÖZGÜRLÜKLERİMİZİ KORUMA» mitingine 5000'den fazla ilerici, demokrat kadın, erkek, çocuk katıldı.

İKD Çaycuma, Zonguldak subesi üyelerinin ve yürekleri evlât acısıyla yanan anaların, bacıların yığınsal olarak katıldığı mitingde faşist katillerden hesap sorulması, MHP ve ÜGD'nin kapatılması istendi. Ayrıca Zonguldak'ta son haftalarda düzenlenen faşist saldırı ve olayların sıkıyönetimi bu bölgeye de getirme çabalarının bir parçası olduğu açıklanan mitingde, faşizme karşı güç ve eylem birliğinin gereği bir kez daha vurgulandı.

17 ŞUBAT BURSA MİTİNGİ

17 Şubat'ta Bursa'da çeşitli illerden gelen demokratik kitle örgütleri ve sendika üyeleriyle binlerce ilerici, demokratın katıldığı «ANTİ DEMOKRATİK BASKI YASALARINA HAYIR» yürüyüşü yapıldı. Yürüyüş boyunca «Faşistler öldürür, analar doğurur», «MHP ve ÜGD kapatılsın», «Yaşasın demokratik güçlerin eylem birliği» belgileri söylendi. Miting güç ve eylem birliğinin önemini vurgulayan bir konusmayla sona erdi.

Doğum izinleri birleştiriliyor

EMEKÇİ KADINLARIMIZIN BİR KAZANIMI :

1475 Sayılı İş Yasasında öngörülen bu değişiklik emekçi kadınlarımızın İKD öncülüğünde yürüttükleri kararlı savaşımın bir sonucudur.

Hepimizin bildiği bir sorun vardır : Ya kendimiz ya bizim gibi bir emekçi kardeşimiz hamiledir. Sekiz ayı dolmuştur bile. Sigorta doktoru hâlâ izin vermez. Daha senin iki ayın var der. Üstelenince de, doğum tarihini tam olarak kestirmek olanaksız der.

İlerici Kadınlar Derneği işte bu haksızlığın üzerine gitti. Madem ki doğum tarihini tam olarak kestirmek olanaksız, o halde bu, kadınların doğum izinlerini tam olarak kullanmalarına engel olmamalıdır dedi. Ve bu istemi dile getiren 5.000 imzalı bir dilekçe Çalışma Bakanlığına sunuldu.

1475 Sayılı İş Yasası'nda değişiklik getiren tasarıda, bu isteme yer verilmesi, İKD'nin öncülüğünde örgütlü savaşım vermekte olan emekçi kadınların dolaysız bir başarısıdır.

Ancak bu yeterli değildir. İKD, 1976'dan beri doğum izinlerinin uzatılması için de savasım veriyor. Doğum izinleri toplam oniki haftadan, doğum öncesi ve sonrası üçer ay olmak üzere altı aya çıkartılmalıdır diyor. Ayrıca, anneye, istediği takdirde, doğum sonrası iki yıla kadar ücretsiz izin verilmelidir diyor.

Doğum izinlerinin toplam altı aya çıkartılması hem ana, hem de çocuk sağlığı açısından zorunludur. Emzirme izinlerinin kullandırılmadığı, emzirme odalarının bile bulunmadığı bir çalışma düzeninde, bebeklerin kendilerine en uygun besini almaları, buna bağlıdır. Öte yandan doğum öncesi yeterli dinlenme olanağı bulamayan ana, doğumda çeşitli zorluklarla karşılaşmakta, çocuğun yaşamı da tehlikeye girmektedir. Doğum sonrası, ananın çalışma için yeterli güce sahip olabilmesi de yine, yeterli doğum sonrası izne bağlıdır.

Bütün bunların yanında, kreş ve yuvaların bulunmadığı, ya da çok yetersiz olduğu, ilk iki yılın çocuk gelişmesinde çok önemli olduğu da gözönünde tutulursa, anneye doğumdan sonra istediği takdirde iki yıla kadar ücretsiz izin hakkı tanınmasının gerekli olduğu ortaya çıkar.

Emekçi kadınlar, biricik örgütleri İKD'nin öncülüğünde, bu istemleri doğrultusunda savaşımı elden bırakmayacaklardır.

YORUMSUZ

Yemekten elde edilen gelirle Beykoz, Akbaba köyü yakınlarında sahipsiz hayvanlar için büyük bir barınak yapılacak. Veteriner teşkilâtının da bulunacağı tam kapasiteli barınaklarda sahipsiz hayvanlar kısırlaştırılacak.

Türkiye Hayvanları Koruma Derneği'nin yemeğinde karar açıklandı

Sahipsiz hayvanlar için Beykoz'da barınak yapılacak

Peki bayanlar, çocuklar için ne yapacaksınız?

JÜLİDE GÜLİZAR KONUĞUMUZ

İlgiyle izlediğimiz «Bir Konu, Bir Konuk» programından tanıdığımız Jülide Gülizar Barış Derneği üyesi olarak kasım ayı içinde Bulgaristan'a konuk gitti. Gezi dönüşü izlenimlerini şöyle anlatıyor :

... Kadın hareketini özellikle merak ettim Bulgaristan'da, Kadınlar Birliğini ziyaretimde...

— «Kadın hareketine niye gereksiniminiz var» diye sordum. «Herşeyi çözümlemişsiniz.»

— «Daha işin çözümleyemediğimiz yanları var.» diye yanıtladı sekreter olan hanım.

Çözümleyemedikleri şey şuymuş — **«Amacımız»** diyor, **«Kadını mutfaktan almak, hayatın üretken alanlarında çalıştırmak, mutfaktan alırken de erkeğin önüne önlük takmak değil. Kadını teknolojinin bütün olanaklarından yararlandırmak ve o şekilde kadını mutfaktan almak, daha yararlı halde çalıştırmak, ikincisi çocuğu kadına ayakbağı olmaktan çıkarmak.»**

Birinciyi teknolojiyi getirerek çözümlemişler. Ayrıca her işyerinin bir lokantası var. Aynı lokantadan kadın isterse, akşam yemeğini de çok ucuz bir fiyata alabiliyor.

Çocuklara gelince devlet, çocukların % 76 sına yuvalarda, kreşlerde bakabiliyormuş. Devletin kadın politikası su; ana olmak kadının sosyolojik fonksiyonudur. Politika bu olunca devlet kadına çok şey borçlu olduğunu düşünüyormuş. Bu borcunu da kadını mutfaktan kurtarmak, çocuğu anaya ayak bağı olmamasını sağlayarak ödeyebilirmiş.

Devlet çocukların %100 ünü kreş ve yuvalarda barındırmalı. Madem % 76 sını barındırıyor, bunun için **«kadına çok şey borçluyuz»** diyor devlet.

«Bu borcu nasıl öderiz —analık iznini çok vermekle—»

Bulgaristan'da analık izinleri şöyle :

— İlk çocuk için 10 ay
— İkinci çocuk için 12 ay
— Üçüncü çocuk için 14 ay

Birincisinde kadın 4 ay % 100 ücret alıyor kalan 6 ay asgari ücret alıyor. İkincisinde 6 ay % 100 ücret, kalan 6 ay asgari ücret alıyor. Ayrıca çocuk hastalandığında analık izni var. Bu 60 işgünü, çocuk nezle grip, vb. olursa. Diyelim ki çocuk daha ağır bir hastalık geçiriyor, kadına 60 güne ek izinler veriliyor. Çünkü devlet, ana olan kadına kendisini borçlu hissetmekteymiş, öyle anlatıyorlar.

Ayrıca çocuğunu kreş'e vermeyen, çocuğunu kendi büyütmek isteyen kadına üç yıl ücretsiz izin veriliyor. Tabii bu arada işini kaybetmiyor. Birçok sosyal haktan yararlanıyor. Sadece kıdemi biraz geriden gidiyor. Kadın bu ücretsiz iznini kullanırken isterse fabrikadan evde yapmak üzere parçabaşı ücretli iş alabiliyor. Böylelikle hem evde kalabiliyor, hem de çalışarak gelir sağlayabiliyor.

Okuyan kadınların oranını sordum. % 85'i okuyor ve çalışıyormuş kadınların. Çalışmayan ya da okumayan kadınlar ya çok genç çocuk denecek yaşta, ya da çok yaşlı kişiler. İki doktordan biri, üç mühendisten biri, üç ekonomistten biri kadın. Eşit olmadıkları durumları da şöyle sıraladılar :

1 — Emeklilik yaşı kadınlar için 55, erkekler için 60. Bunu bize anlatan Kadın Komitesi sekreteri **«Bu işimize gelen bir eşitsizlik olduğu için sesimizi çıkarmıyoruz»** dedi.

2 — Kabinedeki bakanların yardımcılarının tümü kadın. 14-15 kişilik kabinedeki bakanların yalnızca ikisi kadın. Neden 4-5 tane daha kadın yok diyorlar. Kadın olan iki bakandan biri eğitim, diğeri adalet bakanı.

3 — Polit Büro'da 11 üyeden biri kadın.

Her alanda yetişmiş, çok parlak başarılı kadınlar var.

Yönetici kadının azlığından yakındılar. Sanayide kadının yönetime katılması % 25, sendikalarda % 40, parlamentoda % 25, (450 kişilik parlamentoda kadın milletvekili 88)

Peki dedim o zaman,

— Siz sorunlarınızın % 99'unu çözümlemişsiniz, hâlâ neden kadın hareketine ihtiyaç duyuyorsunuz?

O zaman güldüler;

«Kadın hareketine, erkeklere yardımcı olmak için ihtiyaç var, sonra, kadın erkek ayrımı yoktur. Hepimiz Bulgaristan'ın geleceği için çalışmak, uyanık olmak haklarımıza sahip çıkmak zorundayız»

Güzel saatler geçirip ayrıldık Kadınlar Komitesinden ve Bulgaristan Halk Cumhuriyeti'nden.

ŞİLİ'de faşizm var, ama kadınlar direnme gücünü kaybetmiyor

1973'de Halk Birliği Hükümetinin emperyalistler ve ülkedeki faşist güçlerin elbirliği ile alaşağı edilmesinden sonra birçok ilerici Şili'li yurttaş ülkelerinden uzakta yaşıyor. Zindanlara girmekten, öldürülmekten kurtulan bu yurtseverler bulundukları yerlerde de Şili halkının yanındalar. Yine onlar için çalışıyorlar. Bunlardan Batı Berlin'de yaşayan bir grup kadın kendi aralarında örgütlenerek hem Şili Halkı, hem de yurtlarından uzakta yaşayan Şili'liler için birçok görevi yerine getirmeye çalışıyorlar. Bu görevlerden bazıları şunlar:

1 — Şili'de faşist askeri cunta tarafından tutuklanmış kadınların özgürlüğe kavuşmaları ve kaybolan 2500 kişinin bulunması için imza toplanması.

2 — Yakalanan kişiler ve onların ailelerine ekonomik ve sosyal dayanışma sağlanması.

3 — Şili'deki halk mutfaklarına parasal destek sağlanması.

4 — Şili'nin çeşitli bölgelerindeki yoksul halka giyecek yardımı yapılması.

5 — Batı Berlin'de sürgünde bulunan Şili'li yurttaşlar için oturma izinlerinin alınması, öğrenim, ev bulma, çalışma kolaylıklarının sağlanması.

Şili'li kadınların grubunun çalışmalarına UDKF başlıca desteği sağlamaktadır. Ayrıca pekçok ilerici örgüt ve kişiler de yardım etmektedirler. Şili'li kadınlar bu yardımlar sayesinde bugüne kadar pekçok iş başarmışlardır. Örneğin uzun süredir toplama kamplarında bulunan kadınlardan bir kısmının kurtulması sağlanmıştır. Hapishanelerde bulunan birçok kadına parasal yardım yapılmış, toplanan 5 ton yiyecek, askerî cuntanın kurbanlarının ailelerine gönderilmiştir.

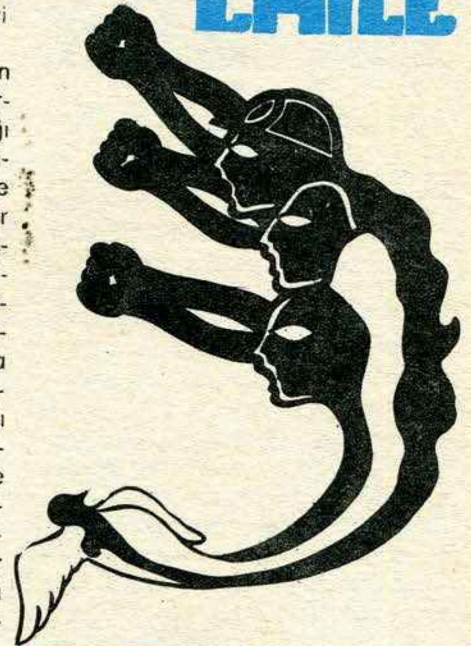
San Miguel'de kurulan halk mutfaklarına da çeşitli yardımlar yapılmıştır. San Miguel, Santiago'nun en tanınmış bölümünün adıdır. Burada yaşıyan halkın büyük bir çoğunluğunu, işçiler, ara sıra iş bulanlar ve işsizler oluşturur. Ağır baskılara ve yıldırmalara rağmen, San Miguel Halkı çocuklarının beslenmesini sağlamak amacıyla birleşmişlerdir. Çünkü aksi taktirde yaşamalarını sağlıyacak besinleri tek tek elde edebilmeleri olanaksızdır.

Bugün San Miguel'de her gün 2000-2500 bakımsız çocuğun karnını doyuran 5 tane halk mutfağı vardır. Bunlardan 2 tanesi din adamları tarafından, diğer 3'ü de San Miguel'deki işçiler ve diğer ülkelerden de sağlanan yardımlarla kurulmuştur. Mutfakların kurulabilmesi için önce komiteler oluşturulmuş, parasal kaynaklar araştırılmış ve nihayet bir baraka kurabilmek için gerekli para toplanabilmiştir. Daha sonra masaları yapılan bu mutfaklardan birinde, ocak olmadığı için, yemekler yerde yakılan ateş üzerinde pişirilmektedir. Bir mutfakta ise, 300 kişilik yemeğin hazırlanması için sadece bir tane gaz ocağı vardır. Gerekli su ise yakındaki bir çeşmeden taşınmaktadır. Bu islerin gerçekleştirilmesi, zorlukların çözümlenmesi hep birlikte yapılmaktadır.

Şili'li kadınlar grubu adına Atelier Katin şöyle demektedir; «Bizim grubumuz da Şili'de devrimin halk mutfaklarıyla gerçekleştirilmiyeceğini bilmektedir. Fakat yine bilmektedir ki, devrim kadınlar ve erkekler tarafından yapılacaktır. Bu insanların bugün beslenmeye ihtiyaçları vardır.

Analar ve babalar çocukları açlıktan ağlamasın, ölmesin diye savaşmaktadırlar. Önümüzde yapılacak daha çok iş vardır. Bunun için uluslararası dayanışma bize güç verecektir.

Biz cuntanın ,kayıp 2500 kişinin sorumluluğunu üstüne almasını ve bütün politik tutukluların özgürlüğüne kavuşmasını talep ediyoruz.»

Cuntaya hayır, Şili'ye evet!

BİR GREVCİ EŞİYLE KONUŞTUK

Kavel yine grevde. Kavel işçilerinin 1963 yılında yaptıkları direniş Türkiye işçi sınıfının grev hakkının alınmasında büyük rol oynamıştı. Kavel işçileri bugün de aynı kararlılık ve inançla, sendikaları Maden-İş'-in öncülüğünde direniyorlar. Geçtiğimiz günlerde, 1963'teki direnişin 16. yıldönümü grev yerinde kutlandı.

Kadınlarımız bir Kavel işçisinin eşini ziyarete gittiler.

— Ziyaret ettiğimiz grevcinin eşi Halime Aykanat, üç çocuğu var. Törelerinde kadının çalışmasına izin olmadığını söylüyor ve devam ediyor: «Oysa bu

hayat pahalılığında, üstelik kocam da grevdeyken ben de çalışıyor olsaydım, ne iyi olurdu. 3 çocuğumuz var.

Bir arkadaş, «Grev geçim sıkıntınızı daha da ağırlaştırdı mı?» diye sorduğunda :

«Sendikanın verdiği para, çalışırken aldığımız paradan çok az değil. Ama eğer daha az da geçseydi yine idare ederdik. Kimseye de 'Kavel greve çıktı çoluk çocuk evde aç' dedirtmezdim. Kocamın Kavel'de grevde olmasından gurur duyuyorum. Kocamı mücadelesinde yalnız bırakmıyacağım» dedi.

Grevdeki kocalarınız için neler yapıyorsunuz? Diye sorduğumuzda : «Bizler toplu halde sık sık grevi ziyarete gidiyoruz. Çevremizden yardım topl'ayıp, yiyecek bir şeyler, bazen de evde yemek yapıp götürüyoruz. Ben birkaç kere komşularıma, grevi ziyarete gelmelerini söyledim. Bana ne deseler beğenirsiniz. 'Senin kocan orada ondan gidiyorsun. Biz neden gelelim.' Halbuki ben kocam orada olduğundan değil, bütün işçiler için gidiyorum. Onlara grevlerinde yalnız olmadıklarını söylemek için gidiyorum. Yazın da okusunlar. İmkânım olsa da bütün grevlere gidip, grevci işçilere biz kadınların, her zaman yanlarında olacağımızı söyleyebilsem» diye cevap verdi.

DAYANIŞMA

«O BİZİM YAĞIMIZI ERİTTİ SENELERDİR. BİRAZ DA ONUN YAĞI ERİSİN»

İlsan, Esentepe'de bir ilaç fabrikası. 70'i kadın 120 işçi çalışıyor. İşçiler 6 aydır grevde. İşçi kadınlar daracık bir odada geçiriyorlar grevlerini. Kimisi yakınlarına kazak, ceket örüyor, kimisi çeyiz hazırlıyor. Gündüz kadınlar bekliyor grev yerini. Erkekler de gece nöbetine kalıyorlar. Temsilci Zarife greve çıkış nedenlerini şöyle özetledi :

«Yıllardır sendikasız, zor şartlar altında asgari ücretten bile düşük bir ücretle çalıştırıldık. 1978 ortalarında Petrol-İş'te örgütlenmeye başladık. İşveren hepimizi kapıya döktü. Lokavt uygulamasına karşı 26 Ağustos'ta direnişe geçtik. 6 Eylül'de sendikanın kararıyla greve çıktık. Hâlâ sürdürüyoruz.»

Grevci kadınların çoğu evli, çocuk sahibi. Hamile kadınların çalışma koşulları nasıl diye sorulduğunda birkaç kişi Şennaz Şahin adlı bir işçi kadını işaret ettiler. «Şennaz'a sorun o bu konuda çok dertli» dediler. Şennaz sorumuzu yanıtladı. «24 yaşındayım. 3 çocuğum var. Ev'eneli 6 sene oldu. Evlenir evlenmez işe girdim. 4 ay sonra hamile kaldım. İşim şişe yıkamaktı. Beni oradan almadılar. İlk bebeğim şişe yıkarken düştü. Sonra üç çocuğum oldu. Ancak birinde doğum iznimi kullanabildim. Son çocuğumda işbaşında sancım tuttu. Önlüklerimle Sigortaya götürdüler. Bir saat sonra doğum yaptım.»

Ayrılmadan önce işverenin grevcilere karşı tutumunun nasıl olduğunu sorduk. Sultan hemen yanıtladı. «Sık sık haber sa'ıyor bize. Ben orayı kapattım. Paranızı vereyim evinize gidin diyor. O BİZİM YAĞIMIZI ERİTTİ SENELERDİR. BİRAZ DA ONUN YAĞI ERİSİN. CEVABIMIZ HAZIR. BU İŞE DAHA YENİ BAŞLADIK. GREVİ SONUNA KADAR SÜRDÜRECEĞİZ.»

ÇİN SOSYALİST VİET-NAM'A SALDIRDI

1975 yılında emperyalist ABD'yi ülkesinden kovan 32 milyon çelikleşmiş yürek, bu kez de topraklarını ve bağımsızlığını 800 milyonluk Çin'e karşı savunuyor.

1975 yılına dek ABD işgali altında kalan Vietnam'a savaş boyunca atılan bombalar, 2. Dünya Savaşı'nda kullanılan bombaların toplamına eşitti. Bu yiğit insanlar savaş sonrası tarlalarından buğday, pirinç yerine napalm artıkları, kurşunlar ve insan kemikleri topladılar. Tüm ülkeleri ABD tarafından çıra gibi yakılmıştı. Milyonlarca Vietnamlı ölmüştü. Ama yüreklerindeki bağımsızlık ateşi hiç sönmedi.

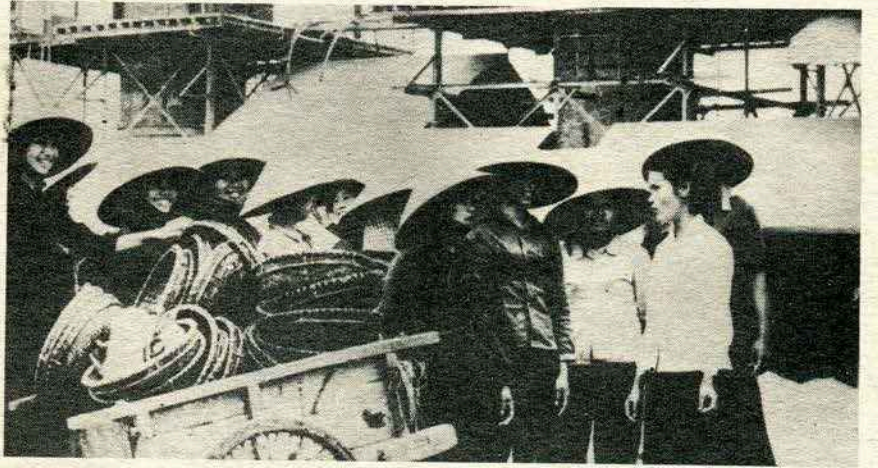
Bu bir avuç yiğit insan sonunda utkuya ulaştı. Şimdi de dünya barışının düşmanı Çin Halk Cumhuriyeti'ne karşı ülkelerini, barışı, sosyalizmi, bağımsızlığı savunuyorlar.

MAOCU ÇİN Yönetimi dünya barışını tehdit ediyor

Maocu, karşı devrimci Çin yöneticileri Amerika ile askersel ve her alanda sıkı bir işbirliğine girdikten hemen sonra Sosyalist Viet-Nam Halk Cumhuriyeti'ne saldırdı.

Çin yöneticileri halkları «Sovyet saldırısı» çığlıklarıyla aldatmaya çalışırken, esas saldırganın kendileri olduğunu iyice gösterdiler. Üstelik de Sovyetler Birliği ve sosyalist ülkelerin yardımlarıyla sosyalizmi kurma yoluna giren bir halka saldırarak emperyalizmden yana, gerici, barış ve halk düşmanı olduklarını açıkça kanıtladılar. Bu saldırının amacı Uzakdoğu'yu tekrar emperyalizmin sıcak savaş bölgesi haline getirmek, barışı bozmak, gerginliği artırmaktır. Emperyalizmin sürdürdüğü silahlanma yarışına hız vermektir. Halkların bağımsızlığını yok etmek ve giderek de emperyalizmin yardımı ile Çin'in hegemonyasını sağlamaktır.

Çin yöneticilerinin anti-Sovyetik ve anti-komünist politikalarının sonucu olan bu saldırı Türkiye'deki Maocu faşistlerin de kimlerden yana olduklarını açıkça gözler önüne sermektedir.

Sosyalist Vietnam'da işçi kızlar

İran'da Devrim Utkuya

İran'da halkın devrimci hareketi başarıya ulaştı. İran emekçi halkı ülkesini emperyalizmin Ortadoğu'daki jandarması haline getiren, sömürü düzenini sürdürmek için halk üzerinde ağır bir baskı kuran Şah Pehlevi'yi tüm güçlerini birleştirerek İran'dan kovdu.

Geçtiğimiz şubat ayı İran'ın yazgısını değiştiren yeni olaylara sahne oldu. Şah'ın giderken yerine bıraktığı kukla başbakan Bahtiyar, sürgündeki dini lider Humeyni'nin yurda dönmesini lider lehine gösteri yapan halktan, yüzlerce kişiyi öldürmesine rağmen engelleyemedi. Humeyni bir geçici hükümet kurarak, kukla Bahtiyar hükümetini alaşağı etti. İran ordusu da yeni hükümeti ve devrimi desteklemeye hazır olduğu açıkladı.

Parlamento kendi kendini feshederken, Başbakanlık, radyo, TV ve birçok resmi bina halkın eline geçti. Tahran radyosunun adı «İran Devriminin Sesi Radyosu» olarak değişti. Bu arada SAVAK (İran Gizli Polis Örgütü) ajanları Tebriz'de bir hastaneyi hastalarıyla birlikte yaktılar. Birçok kentte sivil halkın üzerine ateş açarak iki günde bine yakın İranlıyı katlettiler. Ancak bu karşı devrimci saldırılar ordu ve halkın yardımıyla bastırıldı.

Bu zafer kadın erkek, genç

İRANLI BACILARIMIZA BİN SELAM

Bu sayımızda öğrenimini Türkiye'de yapmakta olan bir kız öğrenciyle yaptığımız röportajı sunuyoruz.

— Ülkendeki kadınların durumunu anlatır mısın?

— İran'ın 35 milyon nüfusunun yarısını kadınlar oluşturuyor. Kadınların % 74'ü, yani 100 kadından 74'ü okuma-yazma bilmiyor. Yasalar kadını aşağılayıcı maddelerle dolu. Yasalara göre kadınlar kocalarının izni olmadan çalışamıyor, seyahat edemiyor. Mirasta erkekle eşit hakka sahip değiller. Şahitlik yapmaları gerektiğinde ancak iki kadının şahitliği bir kişi yerine geçiyor.

Yaşam koşullarının zorluğu kadınları da çalışmaya itiyor. Fabrikaya giren işçi kadınların başta gelen sorunları kreş. Çoğu çocuk doğurunca işten çıkıyor. Köylü kadınların büyük sorunlarından biri ise, başlık parası. Ayrıca İran'da başlık parası yalnız köylerde değil, şehirlerde de çok yaygın. Ortalama olarak 400-600 bin liralık başlık parası isteniyor. Ancak gençler ve bilinçlenen kadınlar bu geleneğe karşı çıkmaya başladılar.

— Okuma-yazması bu kadar kıt, geri bırakılmış İran'lı kadınlar nasıl oluyorda bütün yürüyüşlere gösterilere kitlesel olarak katılıyorlar?

— Bu güne kadar ülkemizde çok ağır gizlilik koşulları altında mücadele verildi. Bir burjuva kadın derneği haricinde, İran'da yasal olarak çalışan kadın derneği yok. İlerici bir örgüt olan 'İRAN DEMOKRAT KADINLAR ÖRGÜTÜ' de kadınlar arasındaki çalışmalarını açık olarak sürdüremiyordu.

Birçok kadın mücadeleye fabrikalarda, ya da erkek kardeşlerinin yardımcısı olarak girdi. Şimdi bu baskı kırılırken, kadınlar da erkeklerin omuzbaşında saflara katıldı. Şunu da belirtmek isterim ki kadınlar olmasaydı, hareketimiz bu ölçüde başarılı olamazdı.

— Ülkendeki gösterilerde genç yaşlı, öğrenci ev kadını tüm kadınlar 'çadur' denilen çarşafları giyiyorlar. Bu tutuculuktan mı ileri geliyor?

— Aslında İran'da tüm kadınlar çarşaf giymezler. Son yürüyüşlerde görülen durum ise değişik bir nedene bağlı, normal zamanlarda çarşaf giymeyen üniversiteli kızlarımızın bile çarşaflı olmaları, tutuculuktan değil. Bu Şah'a karşı, emperyalizme karşı bir bütün olunduğunu, uyum içinde bir mücadelenin yürütüldüğünü gösterme isteminden ileri geliyor.

— İran halkının yiğit mücadelesini yakından izliyoruz. İran'lı kadınlar bu mücadele içinde neler yapıyorlar?

—Şah'a karşı mücadelede size ortaokul öğrencisi kızlarla ilgili bir olayı anlatabilirim. Bu Hamedan kentinde oldu. Şah aleyhtarı gösterilere katılan 12-13 yaşındaki kızlardan üç, dört tanesini polis yakalıyor. Çok kötü davranıyor. Polisler kızlarla cinsel ilişkilere giriyorlar. Kızlar birkaç gün sonra serbest bırakılıyor. İçlerinden bir tanesi polisin kurduğu bu ilişkiyi çok aşağılayıcı buluyor ve yaşamına son vermenin en iyisi olduğuna inanıyor. Kendini öldürüyor. Durumu gören babası kızının kanlı giysilerini aldığı gibi kızını devam ettirdiği ortaokulun kapısına gidiyor. Olayı kızının arkadaşlarına anlatıyor. Yeni bir gösteri başlıyor ve giderek kentin en büyük gösterilerinden biri oluyor.

İran'da ilk gösterilerin başlamasına neden olan olaylardan biri de Tahran'da oldu. Çeşitli örgütlerin eylem birliği ile gerçekleştirilen bu eylem, cezaevinde yatan siyasi tutukluların anaları, eşleri kızkardeşleri tarafından yapılıyor. Kadınlar Tahran Üniversitesi'nin önündeki caddeyi, tutukluların yiyecek, içecek, giyim gereksinmelerinin tüm olarak sağlanması istemiyle işgal ediyorlar, trafiğe kapatıyorlar. Üniversite öğrencileri bu eylemi destekliyorlar. Polisin kadınları kamyonlarla mahkemeye götürmesine rağmen, eylem çok başarılı oluyor.

Bizler bu yolda kadınlarımızdan birçok şehit verdik. Ancak son olarak söyliyebileceğim şudur: İran kadınları büyük mücadeleye katılmışlardır. Şah'a karşı, rejime karşı verilen savaşımda kazanılan başarı, kazanılan zafer Onlarında zaferidir. Bu zafer İranlı kadının erkeğiyle eşit olacağı günlerin habercisidir.

Ulaştı

yaşlı İran halkının, çeşitli parti ve grupların aralarındaki görüş ayrılıklarını geri planda bırakarak, tek bir amaç etrafında savaşıma girmeleriyle kazanıldı. İran ordusunun büyük bir kısmının da halkla bütünleşmesi bu zaferin kazanılmasında önemli rol oynadı. Diğer yandan emperyalizme karşı savaş veren dünya halklarının desteği de, İran halkının yazgısının değişmesinde önemli bir etken oldu. Önümüzdeki günlerin yıllarca ağır sömürü, acı ve sefalet içinde yaşayan İran halkının çıkarları doğrultusunda gerçekleştirilecek ekonomik, demokratik ve sosyal dönüşleri getireceğine inanıyoruz.

EŞİTLİK YASALAR

BU HAKSIZLIĞA BOYUN EĞMEYELİM!

yeni vergi yasası işbirlikçi tekellerin istemleri doğrultusunda TBMM'ye sevkedildi

YENİ VERGİ YASASIYLA ERKEKLERLE AYNI İŞİ YAPAN EVLİ KADINLARDAN DAHA FAZLA VERGİ KESİLECEK

Geçtiğimiz günlerde Meclis'te Bütçe komisyonunda Vergi Yasası görüşülürken kabul edilen bir önerge iktidarın kadın emeğine verdiği değeri göstermesi açısından çok önemliydi.

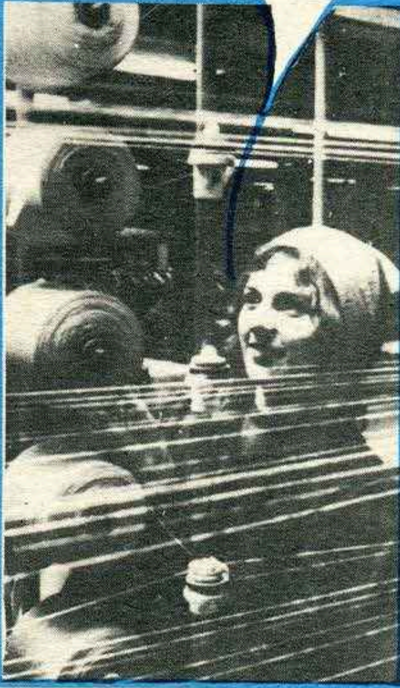
Bu önergeye göre çalışan evli kadının asgari geçim indirimi erkeklerden düşük tutulmuştur. Başka bir şekilde de söyleyecek olursak, kadının emeği erkeğinkine oranla yarı değerde sayılıyor. Böylece işçi, memur olarak çalışan, aile bütçesine katkıda bulunan evli kadının eline aynı ücretle çalışan, aynı işi yapan erkeklerden daha az para geçecektir.

EŞİT İŞE EŞİT ÜCRET İLKESİ AYAKLAR ALTINDA

Anayasa'daki eşitlik ilkesine, eşit işe eşit ücret ilkesine aykırı olan bu değişiklik emekçi kadınların haklarına açık bir saldırıdır. Ve emeğinin inkârıdır.

Maliye Bakanı'nın bu konudo yaptığı bir açıklama da çok ilginç (!) Bu yöntemle evli kadınların çalışmaktan vazgeçebileceğini, böylece işsiz erkeklere yer açılacağını söylüyor Bakan. Yani «emekçiden yana hakça bir düzen» vaadeden CHP, kendi eliyle, sermayedarların yani parababalarının ve bu yıkılası düzenin yarattığı işsizlik sorununun yükünü kadın emekçilerin sırtına yüklüyor.

Hükümet bu tasarıyla ayrıca bütçeye 2 milyar lira da kazanç sağlamayı düşünüyor. Evet, biz canımızı dişimize takıp çalışalım, tezgah başında doğuralım. Çocuklarımız sokaklarda sürünsün, kadın, erkek demeden «eşitçe ve hakça» (!) sömürülelim, bütçeye 2 milyar daha kazandıralım, sonra onlar parababalarına kredi olarak verilsin. Parababaları milyonlar kazanıp vergi kaçırsınlar, ulusal gelirden en yüksek payı alsınlar, çalsınlar, çırpsınlar, ülkeyi batağa sürüklesinler, biz daha elimize ücretimiz geçmeden kesilen vergilerimizle öğünelim! Malûm ya «Vergilendirilmiş kazanç kutsaldır».

KADIN EMEĞİNİN DÜŞÜK DEĞERLENDİRİLMESİ GERİCİLİKTİR. BU TASARIYA KARŞI SESSİZ KALAMAYIZ

Emperyalizmin işbirlikçi tekellerin neden oldukları ekonomik bunalımın, enflasyonun yükünü emekçi kadınların sırtına yükleyen bu haksızlığa göz yummamalıyız. Yummayacağız.

EMEKÇİ KADINLARIN İSTEMLERİ

— Asgari geçim indiriminin kadın-erkek, evli kadın ayırımı yapmaksızın tüm çalışanlara esit olarak ve asgari ücret kadar saptanması, asgari ücret yükseldikçe otomatik olarak yükselmesidir.

— Yüzde 70'i ücretlilerden toplanan vergilerin ağır yükünün, işbirlikçi tekeller ve büyük toprak sahiplerine, ücret dışı gelirlere kaydırılmasıdır.

— İşsizliğe son vermek üzere silahlanma, savunma harcamalarının azaltılarak, devlet eliyle hızlı bir kalkınmaya girişilmesi, asgari ücretin yükseltilmesi emeklilik yaşının düşürülmesi ve emekli gelirlerinin artırılmasıdır.

BAŞTA TÜM EMEKÇİ KADINLARIMIZI VE BU HAKSIZLIĞA KARŞI OLAN TÜM HALKIMIZI YENİ VERGİ TASARISINDA YER ALAN KADINLAR ALEYHİNDEKİ BU AYIRIMIN KALDIRILMASI İÇİN TBMM BAŞKANLIĞINA VAKİT GEÇİRMEDEN DİLEKÇE, MEKTUP, TELGRAF YOLLAMAYA ÇAĞIRIYORUZ.

Medeni Yasanın 43. Yılı

Medeni yasa, aile, kadın-erkek ilişkileri konuşulduğunda hep söz konusu olur «Medeni yasaya göre şöyledir, böyledir» diye. Ama içeriğini çoğu zaman tam olarak bilemeyiz. İşte bu yazımızda çoğu zaman rastgele konuştuğumuz bu yasanın ne olduğu konusunda Avukat Özgül Erten'e başvurduk. Sayın Erten'in sorduklarımıza söyledikleri şöyle :

Özgül Erten

— Medeni Yasanın yürürlüğe girişinden bu yana 43 yıl geçti. Bu yasanın kadınlar açısından taşıdığı özellikleri anlatır mısınız?

— Dilerseniz önce «Medeni hukuk,» «Medeni Kanun ya da yasa» tanımları üstünde biraz duralım... Sözcük anlamı olarak Medeni, Medine'den, «kent - şehir» anlamı taşıyan Medine sözlerinden türemiş... Medeni Hukuk dediğimiz de 'Şehirliler Hukuku' demek istenmiş... Şimdi Medeni Yasada eskiyen hükümleri de değiştirmeye yönelik çalışmalar yapan Prof. Hıfzı Veldet Velidedeoğlu başkanlığındaki komisyon isminin 'Yurttaşlar Yasası' olmasını önermekte... Çünkü kapsamı açısından kişiyi ele alan onun doğumundan, hatta ana rahmine düşmesinden başlayarak yaşamını düzenleyen bir yasa. Üç bölüme ayrılıyor, **Şahsın Hukuku** dediğimiz birinci bölüm, hiç bir ayırım gözetmeden kadın-erkek, kişilerin tüm hak ve kurumların da durumunu düzenliyor. İkinci bölüm **Aile Hukuku** bölümüdür. Evlilik ilişkilerini düzenlemekte. Sorunuzun kadına ilişkin bölümünde bizi asıl ilgilendiren maddeler bu bölümde yer almakta. Üçüncü bölüm de Mirası, kişinin ölümünden sonraki mal varlığı durumunu düzenliyor...

Aile Hukuk bölümünde kadına ilişkin maddeler dediniz, bu maddelerin özelliklerini açıklar mısınız?

Anayasamız ve öteki bir çok yasalar temelde kadın-erkek ayırımı göstermeden düzenlenmiştir... Anayasaya göre kadın Cumhurbaşkanı bile olabilir... Bu noktaya büyük zorluklar aşılarak gelinmiştir kuşkusuz... Cumhuriyetin ilk döneminde kadının seçmen olarak oy vermesi bile tartışılmıştır Meclislerde... Ancak yarım yüzyılı aşkın sürede, tüm bu yasalara karşın kadınımızın toplumdaki yeri pek değişmemiştir... Aile Hukukunda evlilik ile birlikte kadını kısıtlayan maddeler mi buna neden oldu? Böyle bir yanıt verilemez... Çünkü o maddeler öyle değil de savunacağımız biçimde de konmuş olsaydı toplum düzeni bu biçimde kaldıkça, hiç birşey değişmeyecekti. Bu açıdan yasalar bir bakıma biçimi korumaktadır' Aslolan özü değiştirmektir... Ama böyle de olsa yasalardaki tutucu hükümler üzerinde yine durmak, onlarda değişimi, gelişimi sağlayacak çabaları göstermek zorundayız...

Kadın ve erkek arasında yasalar açısından var imiş gibi görünen eşitlik, kadının zararına olarak evlenme ile bozulur. Anayasa'da 'Türk toplumunun temeli' sayılan aile ataerkil (yani erkeğin hakim olduğu) özellikler gösterir. Nikah törenlerinde bazıları evlendirme memurlarınca da tekrarlanan bu hükümlerden birkaç örnek : Evlilik birliğinin başkanı kocadır. Birliği koca temsil eder. Kocanın ikâmetgahı karının ikâmetgahı sayılır... gibi.

— Evlilik ile birlikte kadın ikinci derecede yetkilerin sahibi oluyor söylediklerinize göre...

— Yasaya göre kadın, bu birlikte yardımcı görevler yüklenir. Çocuklar açısından da evlilik süresince velayet konusunda çıkan anlaşmazlıkta yasa babanın oyunu geçerli saymış, 9 ay karnında taşıdığı çocuğun ismi konusunda çıkacak anlaşmazlığa da çözümü erkeğin seçiminde bulmuştur. Evli kadın, evlilik birliğini evin ancak sürekli ihtiyaçları için temsil edebilir. Bakkal, kasap, pazar arasındaki bu temsil de isterse koca tarafından kısıtlanabilir.

— Bu maddeler değişse de kadının toplumumuzdaki yerinde pek bir şey değişmeyecektir dediniz. Bunu biraz daha açar mısınız?

— Evet, değişmeyecektir. Bir örnek vermek isterim. Seçim yasasına göre kadın-erkek ayırımı yapılmadan haklar ve ödevler paylaştırılmıştır. Anayasaya göre kadınlarımız Cumhurbaşkanı da olabilirler. Ama bugün Mecliste kadın parlementer sayısı 4-5 i geçememektedir... Oysa politika kadınlar içinde açık bir alan. Ama bu konuya pek çoğu yanaşmıyor kadınlarımızın. Öte yandan seçmen olarak ne yapıyorlar? Gerçekten toplumun, kendilerinin yararına bir düzenin gelmesi için çaba mı tüketiyorlar. Yanlışları görüp direniyorlar mı? Pek azı. Seçimden seçime ya kocaların, ya da çevrede bir iki kişinin zoruyla ve onların istekleri doğrultusunda oy kullanıyorlar. İşte bu nedenle yasalar yeterli değildir, aslolan düzendir diyorum.

dostlardan mektup

BÜLBÜL DERESİ Mİ, PİSLİK YUVASI MI?

Kadınların Sesi Dergisine,

Biz Maltepe Belediyesine bağlı, Bülbülderesinde yaşayan analar olarak sorunlarımızı sizin aracılığınızla duyurmaya karar verdik. Çünkü Kadınların Sesi Dergisinin biz emekçi kadınların sorunlarıyla yakından ilgilendiğini ve bunları en doğru biçimde yansıttığını biliyoruz.

Bülbülderesi deyince, bülbüllerin şakıdığı, pırıl pırıl bir dere geliyor insanın aklına. Gel gör ki, bizim Bülbülderesi öyle mi? Burada bülbülün adı, pislik ve mikrobun ise kendi var. Dere bütün lağım kanallarının açıldığı, bütün çöplerin döküldüğü bir pislik yuvası. Ve bu pisliklerin içinde oynayan çocuklarımız. Hepsinin elleri, yüzleri çıban, yara... İlkokul, derenin kenarında olduğu için çocuklarımız hergün bu pisliklerin arasından geçmek zorunda. Hele yağmur yağdığında halimiz daha da perişan. Köprülerin çoğu yıkık olduğu için derenin iki yakasına geçiş kesiliyor.

Derenin kapatılması için daha önce mahallede imza toplayıp, Maltepe Belediyesine götürdük. Bize «Tamam kapatılacak.» dediler. Gazetelere «Dereyi kapattık.» diye yazı verdiler. Ancak biz hâlâ bekliyoruz. Seçimlere yakın derenin kenarına 3-4 tane kanal borusu getirdiler, dere kapatılacak diye. Geliş o geliş. Boruların da içi dışı pislikle dolmuş durumda.

Devlet büyüklerimiz, radyo, televizyonlardaki konuşmalarında sık sık «Çocuklar, yarınımızın umududur.» diyorlar. Bir ulus yarının umudu olan çocuklarını böyle pislikler içinde oynatmamalı. Radyoda televizyonda «Sıtma ile mücadele ediyoruz.» diyen bakanlarımıza sesleniyoruz. Gelin sıtma mikrobunun nerelerden ürediğini ve buna karşı hiç bir önlem alınmadığını gözlerinizle görün.

1979 dünyada ve ülkemizde Çocuk Yılı olarak kutlanıyor. Acaba 1979 Çocuk Yılı bizim çocuklarımızı da içine alıyor mu? Soruyoruz.

İlgililere duyuralım. Biz bu derenin adını ilgilenilmediği takdirde değiştireceğiz. «Pislik, mikrop yuvası deresi» diyeceğiz.

Bülbülderesi gibi daha nice sorunları olan semtlerde oturan tüm analara sesleniyoruz.

1979 Çocuk Yılında yarınımızın umudu çocuklarımıza yaşanası bir dünya için daha çok, daha kararlı mücadele edelim. Onlara çocuk bahçeleri, kreşler, yuvalar açılması için var gücümüzle, birlik olup uğraşalım.

Dostça Selamlarımızla
Bülbüldere'li Analar

Değerli okuyucularımız,

Dergimize birçok mektup geliyor. Ancak bunları teker teker posta yolu ile yanıtlamak bizim için olanaksız. Ayrıca mektuplardaki sorunlar diğer okuyucularımızı da yakından ilgilendirecek içerikte.

İşte bundan dolayı mektuplarınızı bu sayfada yanıtlamayı uygun bulduk. Fabrikadan, köyden, kentten, mahallelerden bize yazın. Çare aradığınız sorunlarınızı, önerilerinizi, öğrenmek istediklerinizi yanıtlayacağız.

Sayın Kadınların Sesi

Ben geçen sene Eskişehir'in bir köyünden İstanbul'a gelin geldim. Orta I'e kadar okudum, sonra da ailem beni evlendirdi. Kocam işçi. Derginizi okumam için bana getiriyor. Bazı anlamadığım şeyler var ama kendime yakın hissediyorum sizi. Bu yüzden bir derdimi sormak istiyorum. ... Kocam çok kitap okuyor. Bana da okutmak istiyor. Ama ben anlamıyorum. Bazen bu yüzden evde kavga bile ediyoruz. Siz de kadınsınız, lütfen bana bir yol gösterin.

Ş. Yener
Kartal

Sevgili arkadaşımız,

Anladığımız kadarıyla kocan senin gelişmeni, mücadelesine ortak olmanı istiyor. Ancak zamanı sınırlı olduğu için seninle fazla ilgilenemiyor herhalde. Kitap okumak, dünyayı tanımak, olayları, nedenlerini öğrenmek için gereklidir. Ancak bunun için okumanın alışkanlık haline gelmesi gerekir. Bizim sana önerimiz, telâşlanmadan, yılgınlığa düşmeden ve kendini sıkmadan, küçük hikâye kitapları ve romanlar okuman. Kocandan istersen bunları sana mutlaka getirecektir. Anlamadıklarını da yanıtlayacaktır. Bir müddet sonra, kitap okumanın sana neler kazandırdığını görecek, daha rahat ve istekle okuyacaksın.

İlkağızda sana tavsiye edeceğimiz Orhan Kemal ile Sabahattin Ali'nin hikâyelerini okuman. Daha sonra da Maksim Gorki'nin «ANA» ve Gripçeva'nın «Seni Halk Adına Ölüme Mahkûm Ediyorum» adlı kitapları...

Bu güzel uğraşında sana başarılar dileriz. Dostça selamlar.

Kadınların Sesi

ÜCRETLERİMİZDEN YAPILAN KESİNTİ NEDİR, NASIL HESAPLANIR?

Her ay sonu ücretlerimizi dört gözle bekliyoruz ve daha elimize geçmeden vereceğimiz yerlerin hesabını yapıyoruz. Kira, elektrik, su, kasap, bakkal derken paramız bitiveriyor.

Aslında ücretlerimiz elimize varmadan da bir sürü kesintilere uğruyor. Sigorta primi, gelir vergisi, mali denge vergisi, damga pulu derken elimize **NET ÜCRET** diye isimlendirilen azıcık bir para geçiyor. Nedir bu NET ÜCRET, BRÜT ÜCRET, KESİNTİLER?

Brüt ücret diye isimlendirdiğimiz ücret, hiç kesintiye uğramadan bir ay içinde çalıştığımız saat ya da gün karşılığı hak ettiğimiz ücrettir. Bazılarımız saat başına ücret, bazılarımız da ay başına ücret alıyoruz. Saat başına ücret bir saatlik çalışmamızın, aybaşına ücret ise, bir aylık çalışmamızın karşılığıdır.

Ay içinde çalışılan gün ya da saat işveren tarafından puvantaj yapılarak bulunur. Yani işveren, işçinin ücretsiz izinli olduğu veya Sosyal Sigortalardan izinli olduğu (iki günü aşan süre için) süreleri gözönüne alarak bir ay içinde çalışılan saati ya da günü hesaplar. Bir işçinin bir ay içinde tam çalışma günü 30, tam çalışma saati 240'dır. Eğer, yukarda anlattığımız gibi eksik çalışılan süre yoksa saat ücreti 240'la çarpılarak aylık BRÜT ücret bulunur. 30 günlük çalışma karşılığı olan aybaşına ücret zaten belli olduğundan tam çalışma halinde herhangi bir hesaplama söz konusu değildir. Eksik çalışma varsa, bu eksik çalışılan saat ya da gün saat ücretiyle veya günlük ücretle çarpılarak aylık BRÜT ücret bulunur Burada belirtilen günlük ücret bir aylık ücreti 30'a bölerek bulunur.

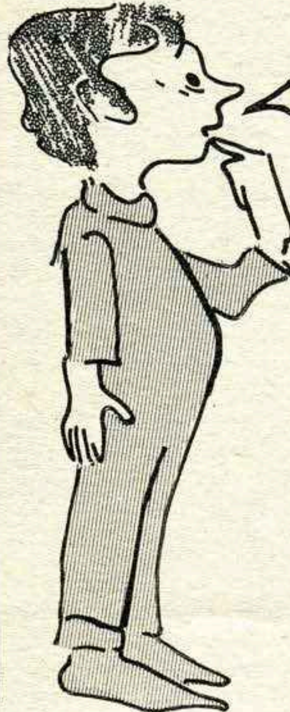
Yukardaki şekilde bulunan BRÜT Ücretten önce % 12 (yüzde oniki) oranında **sosyal sigorta primi** kesilir. Bulunan miktar brüt ücretten çıkarılır. Elde edilen rakam gelir vergisine tabi ücrettir. Bu ücret için de vergi cetvellerinden yararlanılarak **gelir vergisi** tesbit edilir. Saat başına ücret alanlar için kullanılan vergi cetveli gündelik ücretler için vergi cetveli, aylık ücretler için kullanılan ise aylık ücretler için vergi cetvelleridir. Ücretlerimizden kesilen diğer bir vergi de **Mali Denge** Vergisidir. Bu vergi hesaplanırken günlük 40.—TL. vergi dışı tutulur. Yani ücretimizin günlük 40.—TL.'sı vergilendirilmez. Bu miktar 30 gün için 1.200.—TL.'dır. Bu kısım Brüt ücretten düşüldükten sonra kalan kısım % 3 ten (yüzde üç) vergilendirilir. Ayrıca, yine Brüt ücretten % 04 (binde dört) oranında **Damga Pulu Vergisi** kesilir.

Buraya kadar yapılan kesintilere ek bir kesinti de Sendika aidatıdır. Sendikalı her işçinin ücretinden Sendikasının öngördüğü kadar aidat kesilir. Biz burada örnek vermiyeceğiz. Ayrıca, alınan ücret avansı, işyerinin özelliklerine göre yapılan diğer kesintiler (yardım sandığı gibi) brüt ücretten yapılan diğer kesintilerdir. Bu sayıda genel olarak ücretten yapılan kesintileri ele aldık. Yazımızda değindiğimiz ancak fazla açıklama getirmediğimiz eksik saat ya da gün çalışıldığında Brüt ücretin, fazla çalışma yapıldığında elde edilen fazla çalışma ücretinin hesaplanmasına da önümüzdeki sayılarda değineceğiz.

GÖNLÜMÜN SESİ

Gönlüm diyor: Otobüse binme taksi varken,
Kesem diyor: Yürü yaya otobüste yer yok zaten,
Gönlüm diyor: Ne hos hele manzarası şu gevreğin,
Kesem diyor: Koş acele evde soğuyor yemeğin,
Gönlüm diyor: Gez eylen, tatile çık,
Kesem diyor: Evde otur, hesapla bu ay kaç lira açık,
Benim gönlüm zevki tat diyor
Fakat kesem başıma dert
«Beni hesaba kat» diyor.

Saliha

ÖRNEK:

BRÜT ÜCRET: 7.000.— TL
SSK Primi: 7.000×0,12= **840.— TL.**
7000−840=6.160.— Vergiye tabi ücret.
Gelir Vergisi: 2.000,83 TL. (Bekâr)
7.000−1.200=5.800.— Mali Denge Vergisi
5.800×0.03=174.— kesilecek ücret
Mali Denge Vergisi: 174.—
7.000×0.004=28.— TL
Damga Pulu Vergisi: 28.— TL.

SSK Primi	840,—
Gelir Vergisi	2.000,83
MDVergisi	174,—
D. Pulu Vergisi	28,—
Kesinti Toplamı	3.042,83
Brüt Ücret	7.000,—
Kesintiler	3.042,83
NET ÜCRET	3.957,17

HER İLDE HER KÖYDE İKD YÜKSELECEK!

SAMSUN VE SAKARYA ŞUBELERİ İLE ALİAĞA VE YENİCE TEMSİLCİLİKLERİ AÇILDI

İKD'nin yurt çapında örgütlenme çalışmaları son zamanlarda önemli boyutlara ulaştı. «Her ilde, her köyde İKD yükselecek» belgisinin boş bir laf olmadığı, yapılan çalışmalarla kanıtlanıyor. Bu belginin hayata geçirilmesi yolunda ileri adımlar atan İKD'nin şube ve temsilciliklerine hergün yenileri ekleniyor.

YENİ AÇILAN ŞUBELER

Doğu Karadeniz bölgesinde, Trabzon ve Beşikdüzü'nden sonra Samsun Şubesi de açıldı. Yönetim kuruluna şu arkadaşlar atandılar: Fatma Altaylı, Ayşe Kaya, Ayşe Takmaz, Leyla Çavuşoğlu, Nermin Eren, 25 Ocakta açılan Sakarya Şubesinin yönetim kurulunda görev alan arkadaşlar ise, Kadriye Turan, Ayşen Şıpka, Nuray Göçer.

Adres : Semerciler mah. Istasyon ambar cad. No. 32, Oda no. 20 Adapazarı

YENİ AÇILAN TEMSİLCİLİKLER

Geçtiğimiz ay içinde açılan temsilcilikler, Ege Bölgesinde Izmir Şubesine bağlı Aliağa Temsilciliği ile Güney Bölgesinde Adana Şubesine bağlı, Yenice Temsilciliği.

Temsilci ve yönetim kurulu üyesi arkadaşlarımıza bu onurlu görevlerinde başarılar dileriz.

Yenice temsilciliğinin açılış töreninden bir görünüş.

28 Ocak günü, 300 kadının katılımıyla Yenice Temsilciliği açıldı. Açılış töreninde temsilcilik adına Sezgin Kuru ile Bölge sekreteri Nefise Sevgi birer konuşma yaptılar. Ayrıca, tiyatro, koro, şiir ve folklor gösterileri yapıldı.

BEŞİKDÜZÜ ŞUBESİ 1. OLAĞAN GENEL KURULU YAPILDI

14 Ocak pazar günü yapılan Genel Kurul büyük bir coşku içinde geçti. Kalabalık kadın kitlesinin çoğunluğunu yaşlı kadınların oluşturması ve hepbir ağızdan «Evlât Acısına Son» diye haykırışları, katılanları gerçekten çok duygulandırdı. Türkü söyleyip, horon oynayan kadınlar, dayanışmaduyguları içinde salondan ayrıldılar.
Yeni yönetim kuruluna şu arkadaşlar seçildiler: Yıldız Gözaçan, Yeter Yüceson, Iclal Kukul, Günay Kukul, Emine Gözaçan. Arkadaşlarımıza başarılar diliyoruz.

ANKARA SAİMEKADIN BÖLGESİNDE ANA-ÇOCUK MERKEZİ AÇILMASI İÇİN GİRİŞİMLER SÜRÜYOR

150 bin nüfuslu bir gecekondu bölgesi olan Saimekadın'da ana-çocuk sağlığı merkezi bulunmuyor.

İKD Çankaya Şubesi'nin girişimiyle, bölgedeki Şehitlik mah., Hürel mah., Yeni Kartaltepe mah., Balkiraz mah. ve Kartaltepe mahallesinde oturan halk ve mahallelerin muhtarları 1500 imzalı, bölgenin sağlık sorunlarını açıklayan bir dilekçe oluşturdular. Bu dilekçe 15 Aralık günü, mahalle muhtarları ve bölgedeki ev kadınlarıyla toplu halde İl Sağlık Müdürlüğüne, Bakanlık Halkla İlişkiler Müsteşarlığına ve Ana-Çocuk Sağlığı Müdürlüğüne götürüldü. Şimdi, bölgede bu merkez için uygun bir bina aranıyor.

KADINLAR KAVEL GREVCİLERİYLE DAYANIŞMADA

Çiğköftenin tadını hepimiz biliriz. Belki birilerinde yemişizdir, ya da kendimiz biliriz yapmayı. Ama çiğ köfteyi grev yerinde yapmak, grev yerinde yemek bir başka türlü oluyor.

Kavel Grevinin 32. gününde Hisarüstü ve İstinye'de oturan kadınlardan bir grup, dayanışmanın güzel bir örneğini verdiler. Hep birlikte Kavel'e giden kadınlar çiğ köfteyi grevcilerin türküleriyle yoğurdular. Çiğ köfteyle birlikte ayran ikram edildi grevcilere. Hisarüstü ve İstinye'li kadınlar halaylarla, türkülerle ayrıldılar grev yerinden.

Kadınlar Kavel'de çiğköfte yaparak dayanışmalarını gösteriyorlar.

MARMARA BÖLGE SEKRETERLİĞİ SON OLAYLARI DEĞERLENDİREN BİR BASIN TOPLANTISI YAPTI

Kadro eğitimine katılmak için Bursa'ya gelen Marmara Bölgesindeki şube ve temsilcilik üyeleri ile bölge sekreteryası ortak bir basın açıklaması yaptılar. 8 Şubat günü yapılan açıklamada ülkemizde gelişen son olaylar üzerinde duruldu. İşsizliğin, pahalılığın, faşist saldırı ve terörün daha da arttığı, işbirlikçi tekelci burjuvazinin içinde bulunduğu bunalımın yükünü emekçilerin sırtına yüklediği, çıkış yolunun sıkıyönetimlerde arandığı belirtildi. Açıklamada, faşizme, geçit vermemek için demokrasiden yana güçlerin, eylem ve cephe birliğini hayata geçirmelerinin gerekliliği bir kez daha vurgulandı.

İlerici kadınlar derneği'nden haberler

BALIKESİR'DE «TÜRKİYE'DEKİ BUNALIM VE ÇIKIŞ YOLU» KONULU BİR KONFERANS DÜZENLENDİ

28 Ocak günü verilen konferansı İKD, Tüs-Der, İGD, Bank-Sen ve Maden-İş ortaklaşa düzenlediler. Konuşmacı olarak gazeteci Aydın, Engin ve sendikacı Sıtkı Coşkun'un katıldığı konferansı 800 kişi ilgiyle izledi. İzleyiciler arasında çok sayıda kadın da bulunuyordu.

UZUNKÖPRÜ ŞUBESİ ÇOCUK YILI DOLAYISIYLA BİLDİRİ DAĞITIMI VE AFİŞLEME YAPTI

İKD Uzunköprü Şubesi üyeleri ve çocukları, 18 Ocak günü pazar yerinde yığınsal bir bildiri dağıtımını gerçekleştirdiler. Bildiride, çocuklara, kreş, yuva, çocuk parkı, okul, kitap, gibi gereksinmelerin sağlanması, ana babalarının faşist katillerce öldürülmemesi, çocukların küçük yaşta çalıştırılmaları, suça itilmeleri, gibi çeşitli sorunlarına eğilinmesi istendi. 20 Ocak günü de «Uluslararası Çocuk Yılında, Çocuklarımıza Kreş ve Yuva» konulu afişleme, halkın da desteğiyle, yapıldı.

BANK-SEN'İN 4. GENEL KURULUNDA İKD GENEL BAŞKANI BERİA ONGER'İN YAPTIĞI KONUŞMANIN ÖZETİ :

Banka ve büro işkolunda çalışan işçilerin biricik sınıf ve kitle sendikası olan Bank-Sen'in 4. Genel Kurulu 13-16 Şubat tarihlerinde İstanbul'da yapıldı.

İlerici Kadınlar Derneği Genel Başkanı Beria Onger de genel kurula katılarak bir konuşma yaptı. Beria Onger konuşmasında Bank-Sen'in işkolundaki kadın emekçiler için elde ettiği ileri kazanımlardan söz ederek, bunların İKD ile Bank-Sen arasındaki işbirliği ve dayanışmanın meyvaları olduğunu belirtti. Beria Onger özetle şöyle konuştu :

«Örgütlü kadın hareketimiz bakımından Bank-Sen'in ayrı bir önemi vardır. Kadın emekçilerin yoğun olarak çalıştığı bir işkolu sendikası olan Bank-Sen, emekçi kadın hareketimize, emekçi kadınlarımızın savaşımına büyük katkılarda bulunuyor. Emekçi kadınlarımızın doğum izinlerinin uzatılmasında, kreş sorunlarının çözümlenmesinde elde ettiği kazanımlarla yalnız sarı-uzlaşmacı sendikalara değil, sınıf sendikalarına da örnek oluyor. Bank-Sen ülkemizde kadın üyelerin en eylemli olduğu, temsilci kademelerinde en çok kadının bulunduğu bir sendika olarak yine en önde gidiyor.

Bank-Sen'li kadın emekçilerin savaşım ve kazanımları, örgütlü kadın hareketimiz İKD ile sınıf sendikaları arasındaki işbirliği ve dayanışmanın önemini ve yararını en açık bir biçimde kanıtlıyor.

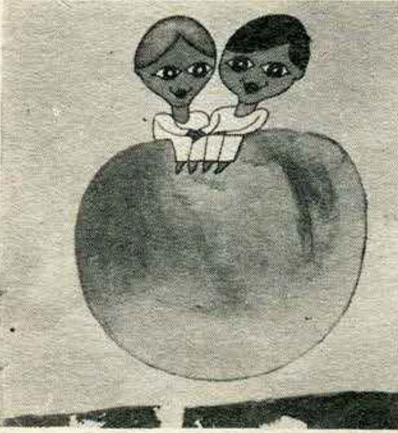
Kısa bir süre içinde DİSK'in, ülkemizdeki sınıf sendikacılığının ve demokrasi güçlerinin temel direklerinden biri durumuna yükselen Bank-Sen'e yönelen her soydan ve boydan saldırı elbette boşuna değildir. Bu saldırılar emperyalizmin ve işbirlikçi tekellerin banka-büro işkolunda yükselen sınıf ve kitle sendikacılığından, ulusal demokratik güçlerin eylem ve cephe birliğinden duyduğu büyük korku ve telaştandır.

İKD, tüm bu saldırıların sınıf ve kitle sendikacılığınca boşa çıkarılacağına inanıyor. Bank-Sen'in nicel olarak hergün daha da hızlı gelişeceğini biliyor.»

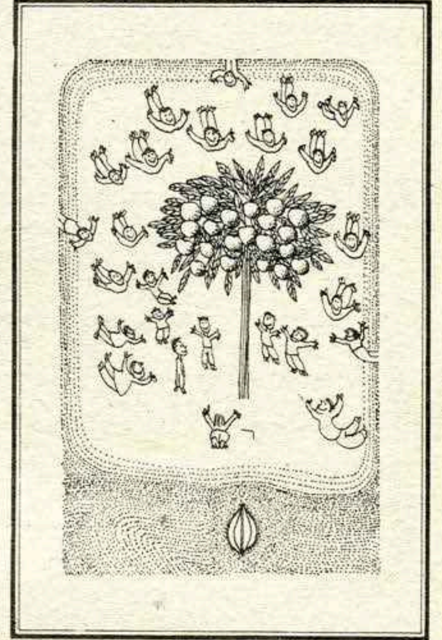

BİR ŞEFTALİ BİN ŞEFTALİ

Yoksul kıraç bir köyün eteğinde, türlü türlü meyve ağaçlarıyla dolu sulak bir bağ varmış. Köyün ağası topraklarını parçalayıp köylülere sattığı zaman, kendine bu verimli toprak parçasını ayırıp, köylülere sudan ağaçtan yoksun yerleri vermiş. Ağanın bahçesinde yan yana dikilmiş iki şeftali ağacı varmış. Biri her sene sulu kırmızı şeftaliler verir, küçük şeftali ağacı ise yüzlerce çiçek açar, yıldan yıla büyür ama hiç meyve vermezmiş. Bahçıvanın bütün uğraşı boşa gidermiş. Meğerse küçük şeftali ağacının hikâyesi çok başkaymış.

Küçük şeftali ağacı, çok çok önceleri, annesi şeftali ağacının dalında duran güzel bir şeftali imiş. Bahçıvan her sene gelir onları toplar, ağanın evine götürürmüş. O sene de bahçıvan onları toplayıp bir sepete koymus. Şeftali, ağanın evine gitmek hiç istemezmiş. Çünkü ağanın şımarık kızı ondan bir parça ısırıp, sonra bir kenara atarmış. Halbuki köydeki Ali ile Memet'in evlerine hiç seftali girmediği zamanlar olurmuş. Kendisini onların yemesini istermiş.

Sevgili çocuklar hikâyenin bundan sonrasını, küçük seftalinin başından neler geçtiğini, nasıl kocaman bir ağaç olup neden hiç meyve vermediğini kitabın kendisini alıp okuyalım.

Yukarıdaki hikayenin yazarını tanıtıyoruz:

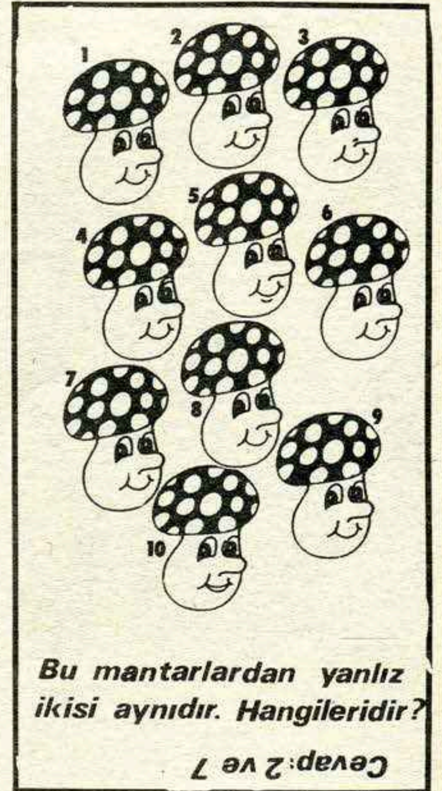
Samed Behrengi

«Nerede yoksulluk gördümse ben oradaydım.» Böyle diyor İran'lı yazar Samed Behrengi. Aşağıda, Bir Şeftali, Bin Şeftali adlı kitabını tanıttığımız Behrengi, 1939 yılında İran'ın Tebriz kentinde doğdu. 18 yaşında öğretmen oldu. Azerbeycan köylerinde çocukları çevreleyen cehalet çemberini kırmaya çalıştı. Ülkesini karış karış gezdi, gördü. Bildiklerini öğretmeye, bilmediklerini öğrenmeye çalıştı. Birbirinden güzel eserler yayınladı. Her eseriyle sömürüye, baskıya vurdu, insanlığı ve sevgiyi yüceltti.

Ancak Diktatör Şah Rıza Pehlevi, kanlı ellerini Behrengi'ye de uzattı. 1968 yılında, Behrengi'nin güçlü kalemini kırdı, üretken beynini durdurdu ve bir sabah Aras nehri kıyısında boğulmuş bulundu. Öldürüldüğünde daha 29 yaşındaydı.

Samed Behrengi dünya çocuklarına, insanlığa, sevgiye, sömürüsüz yaşanası güzel günlere olan özlemini dile getiren birçok eser bıraktı. Bunların bazıları Püsküllü Deve, Küçük Kara Balık, Sevgi Masalı vb.'dir. Behrengi bugün dünya çocuklarının ve büyüklerinin kalplerinde yaşıyor. Onu ölümünün 11. yılında saygıyla anıyoruz.

Bu mantarlardan yanlız ikisi aynıdır. Hangileridir?

Cevap: 2 ve 7

Sabahattin Ali (1907 1948)

SABAHATTIN ALİ'Yİ 72. DOĞUM YILDÖNÜMÜNDE SAYGIYLA ANIYORUZ
Sabahattin Ali 25 Şubat 1907'de doğdu. Çeşitli dergilerde hikayeler yazdı. Hikayelerinde halkın sorularını dile getirdi. Bir dönem öğretmenlik yaptı. İlerici, sosyalist düşüncelerinden dolayı birkaç kez tutuklandı. Yoğunlaşan baskılar ve saldırılar yüzünden yurtdışına kaçmak zorunda kaldı. Pasaport verilmediği için gizlice çıkmaya karar verdi. Ancak 1948 yılında, kaçarken kendisine kılavuzluk edecek olan ve daha sonra polis ajanı olduğu saptanan kişi tarafından, 41 yaşında öldürüldü. Başlıca eserleri: Kağnı, Sırça Köşk, Kuyucaklı Yusuf, İçimizdeki Şeytan, Bağlar ve Rüzgâr, Yeni Dünya.

Bank-Sen ve GSD nin yarışması sonuçlandı

Bank-Sen sendikası ve Görsel Sanatçılar Derneği'nin ortaklaşa düzenledikleri RESİM, KÜÇÜK HEYKEL ve AFİŞ yarışması sonuçlandı. Konunun 'İşçi sınıfının ulusal ve uluslararası birliği' olduğu KÜÇÜK HEYKEL yarışmasında büyük ödülü MEHMET AKSOY kazandı. Aynı konudaki AFİŞ yarışmasında büyük ödülü ORHAN TAYLAN alırken, 'Barış, demokrasi, özgürlük konusunda yapılan RESİM yarışmasında başarı ödüllerini MUSTAFA ATA ve ALAADDİN AKSOY kazandı.

«İşçi sınıfının ulusal ve uluslararası birliği» konusundaki küçük heykel yarışmasında birinci olan eser.

Maksim Gorki (1868-1936)

Asıl adı Aleksey Maksimoviç Peşkov olan ünlü Sovyet yazarı Maksim Gorki, 28 mart 1868'de Nijni-Novgorod'da doğdu. 111. doğum yıldönümünü kutladığımız yazar bir marangozun oğluydu. Ancak küçük yaşta babasını kaybetti ve katı bir adam olan büyükbabasının yanında büyüdü. Geçimini sağlayabilmek için on bir yaşında çalışmaya başladı. Fırın işçiliği, dalgıçlık, yazıcılık yaptı. Bu koşullarda öğrenim göremeyen Gorki. kendi kendini yetiştirdi.

Yazarın Rusya içinde, kimi zaman yürüyerek yaptığı uzun gezileri vardır. Halkın yaşamıyla ilgili zengin gözlemleri ve devrimci çevrelerle ilişkileri bu dönemde oluştu. Rusya'da işçi sınıfı hareketinin güçlenmesiyle edebiyatta ilk ürünlerini vermeye başladı. Çağının güçlü tutkularının, insan emeğinin savunuculuğunu yaparken, geleceğin ışıklı, haklı günlerine inancını da serlerinde vurguladı.

Dünyaya «hayatımızın en karanlık, en iğrenç kötülüklerine meydan okumak ve onları yenmek üzere geldiğini» söyleyen yazar; eserlerinde 19. yüzyıl sonları ve 20. yüzyıl başlarındaki Rus toplumunu, başta işçi sınıfının ve halkın durumunu anlatır. Gorki'nin bilinen romanlarından «Ana» sadece yurdunda değil, basıldığı diğer ülkelerde milyonlarca okur arasında sevilmiş bir eserdir. «Ana»da devrimci savaşımın insanları nasıl yüceilttiğini ve değişime uğrattığını anlatmaktadır.

«Tüm dünyamıza kendi bahçemiz gibi bakmalıyız» diyen ünlü yazar Gorki 1936'da Moskova'da öldü. Öykü kitaplarının yanı sıra Ana, Casus, Klim Samgin'in Hayatı, Benim Üniversitelerim, Ekmeğimi Kazanırken gibi pek çok romanları ve ayrıca çeşitli oyunları vardır.

Sabahattin Ali'den bir hikaye özeti:

ARABALAR BEŞ KURUŞA

Akşam, caddelerin kalabalık zamanında, köşebaşına bir kadınla bir çocuk gelirdi. Siyah bir çarşafa bürünen kadın elleriyle çarşafını yüzüne kapatır, yalnız iki siyah göz, sokağın yarı aydınlığında, parıltısız, önüne bakardı. Çocuk yanında ayakta dururken o çömelir, küçük bir çuvaldan birtakım oyuncaklar çıkarırdı.

Oyuncaklar kadının önünde dizilince, çocuk bir tanesini eline alıyor, incecik sesiyle bağırmaya başlıyordu:

«Arabalar beş kuruşa... Beş kuruşa... Arabalar beş kuruşa!..»

Ve sokaklar tenhalaşıncaya kadar, belki üç dört saat, burada duruyorlardı.

Çocuk sekiz yaşında vardı, fakat ilk görüşte altı yaşından fazla denilemezdi. Zayıf ve mini mini idi. Sonra hiç durmadan bağıran sesi küçük bir kızın sesi gibi ince ve titrekti.

Kendisi de annesi gibi hep önüne bakar ve başını kaldırmazdı.

Bulundukları köşenin biraz ötesinde parlak vitrinli bir mağaza vardı. Büyük kristallerin arkasında türlü göz alıcı renklerde kazaklar, eldivenler ve daha birçok, insanlara gerekli olan ve olmayan şeyler geçenlerin yüzüne gülüyordu. Ana oğul bunların önünden geçerken, başlarını hiç çevirmemeye gayret ederlerdi.

***

Büyücek bir otomobil, mağazanın önünde durdu. içinden süslü ve şişmanca bir kadınla sekiz, dokuz yaşlarında, beyaz bereli, yumuşak lâcivert paltolu bir çocuk indi. Beraberce mağazaya girdiler.

Biraz sonra çocuk iç vitrinleri seyrede ede dışarı çıktı, sokağa indi ve oyuncakların olduğu köşeye bakmaya başladı. Tam bu sırada küçük satıcının sesi işitildi:

«Arabalar beş kuruşa!..»

Başını çevirip baktı, sonra koşarak o tarafa gitti, siyah çarşaflı kadının yanındaki çocuğun elini tutarak,

«Aaa! -dedi-, sen burada araba mı satıyorsun?»

Satıcı başını kaldırıp baktı. Hemen yüzü güldü, o da,

«Aaa -dedi ve ilâve etti-, annem yalnız gelemiyor, sonra bağıramıyor da... Onun için ben de geliyorum...»

Beyaz bereli çocuk, yün eldivenli ellerini paltosunun cebine sokarak küçük bir kesekâğıdını çıkardı, içinden bir badem ezmesi alıp ağzına attı, bir tane de arkadaşına verdi. Ağzını şişirerek sordu:

«Derslere ne zaman çalışıyorsun?»

«Mektepten çıkınca... İki saat filân çalışıyorum, dersleri yapıyorum. Ondan sonra buraya geliyoruz. Hem gece zaten çalışamam ki. Gaz masrafı çok oluyor.»

Fakat tam bu sırada beyaz bereli çocuğun annesi mağazadan çıktı, iki tarafına bakındı. Ellerinde paketler vardı. Şoför koşarak onları aldı, yanına yerleştirdi. Kadın köşeye doğru bakınca çocuğunu gördü ve aldığı şeylerin keyfi ile gülümseyen yüzü birdenbire sertleşti. Hızlı adımlarla o tarafa yürüdü. Çocuk annesinin böyle hiddetle kendisine doğru geldiğini görünce hemen susmuş, şaşkın, fakat gülümseyen bir bakışla gözlerini ona dikmişti. Bir an hepsi birden kımıldamadan durdular.

Küçük satıcının annesi başını kaldırmış, yuvarlanır gibi gelen bu kürk mantolu ve yılan derisi iskarpinli kadına bakıyordu.

Kadın yaklaşınca, hâlâ şaşkın şaşkın gülümseyen oğlunu bileğinden yakaladı:

«Bu ne hal?» diye bağırdı. «Kimlerle konuşuyorsun?»

Ve öteki elindeki şemsiyeyi, elini hâlâ unutarak arkadaşının avucunda bırakan küçük satıcının omuzuna vurdu. Sonra haykırdı:

«Pis... Baksana, senin konuşabileceğin insan mı bu?»

Çocukların kolları birbirinden ayrılıp aşağı sallanıverdi. Siyah çarşaflı kadın duvarın dibine büzülmüştü. Ve küçük satıcının gözleri kolunun acısından yaşla dolmuştu.

Arkadaşının gözündeki yaşları gören çocuk, henüz birçok şeyleri öğrenmediği için, ruhundan fışkıran bir isyanla,

«Anneciğim,» dedi. «O benim mektep arkadaşım.»

Kadın yüzü kıpkırmızı kesilerek, oğlunun sözünü kesti:

«Ben yarın mektebinize de telefon edeceğim. Seni kendi seviyende olmayanlarla temas ettirmeyi onlara gösteririm.»

Oğlunun kolundan çekti. Geride kalan küçük satıcı ile anasına, yerin dibine geçirmek ister gibi küçültücü ve ezici bakışlar atarak yürümeye başladı. Oğlu hâlâ dönüp geri bakıyor ve yaşlı gözlerini başka taraflara çeviren arkadaşını görünce kendinin de gözleri yaşarıyordu.

Küçük satıcı, o titrek ve ince sesiyle bağırıyordu:

«Beş kuruşa... Arabalar beş kuruşa!..»

Sabahattin Âli, 1935

ŞEKER HASTALIĞI

Kanda şeker miktarının artması olan şeker hastalığı hem gençlerde hem de yaşlılarda görülebilir. Kalıtımla babadan oğula geçer.

Çok yaygın bir hastalık olan ve 100 kişiden bir tanesinde görülen şeker hastalığı kontrol ve tedavi edilirse insanın yaşamını ve sağlığını etkilemeyen, oysa tedavi edilmediğinde insanın komaya girip ölümüne neden olabilecek bir hastalıktır.

HASTALIGIN NEDENİ: Pankreas adlı organın insulin maddesini yeterince salgılamamasıdır. Ayrıca şişmanlık, fazla hamur işi ile beslenme, hareket azlığı, sık doğumlar bu hastalığın daha erken ortaya çıkmasına neden olur.

ŞEKER HASTALIĞININ BELİRTİLERİ NELERDİR?

1. Çok idrara çıkmak,
2. Çok su içmek,
3. Çok yemek yemek,
4. Zayıflama ve halsizlik,
5. Bulantı, başağrısı ve isteksizlik.

ŞEKER HASTALIĞI TEDAVİ EDİLMESSE AŞAGIDAKİ BOZUKLUKLARA YOL AÇAR:

1. Göz rahatsızlıkları ve görme bozuklukları,
2. Böbrek ve idrar yolları iltihapları,
3. Sinir hastalıkları, bacaklarda incelme ve kuvvetsizlik,
4. Bacakların kesilmesine bile neden olabilecek damar hastalıkları,
5. Koma ve ölüm.

ŞEKER HASTALIĞI OLANLAR NELER YAPMALIDIR?

1. Bir sağlık veya yeni açılmakta olan şeker hastalığı merkezine gidip, kandaki ve idrardaki şeker miktarını ölçtürmelidir. Bu merkezlerin önerilerini uygulamalıdır.
2. Beslenmelerine çok dikkat etmeli, yağsız, şekersiz gıdalar almalıdır. Ayrıca günde 3 dilimden fazla ekmek yememeli hamur işi yemeklere ise ellerini sürmemelidirler. Fakat haşlama et, salata, yoğurt, sebze ve doktorun önerdiği kadar meyvayı yiyebilirler.
3. Zayıflamak için özel gayret sarfetmelidirler.
4. Şeker hastalığı için verilen ilaçları düzenli kullanmalıdırlar.

Sağlıklı gıda ve düzenli tetkik ve tedavi ile şeker hastalığı yenilebilir.

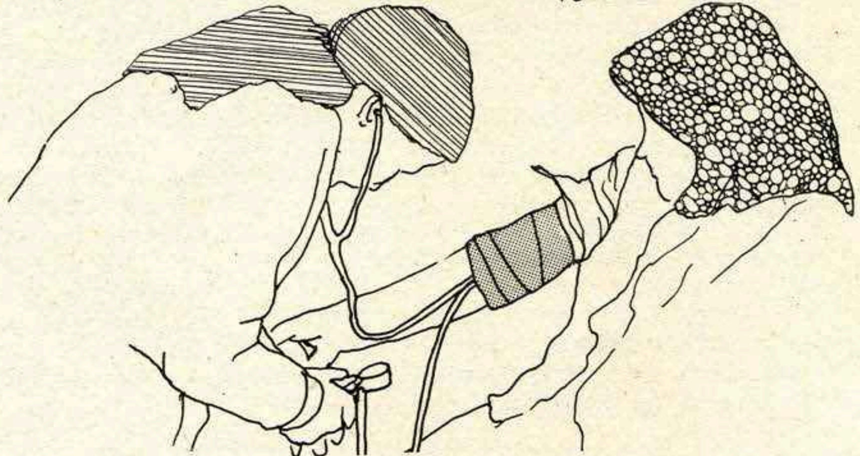
MAVİ HASTALIK

Kalp bozukluğu ve damar anormallikleri ile doğan çocuklara mavi çocuk hastalığa da mavi hastalık denir. Mavi denmesinin nedeni kalp bozukluğuna bağlı olarak dolaşımın yetersiz olması, dokulara az oksijen gitmesi ve çocuğun morarmasıdır.

Belirtileri şöyledir; dudak ve tırnakların mavi-mor renk alması, aşırı susama hissi, nefes darlığı, büyüme gecikmesi ve oynarken yorulma şeklindedir. Çocuğun acilen kalp ve damar cerrahisi merkezine götürülmesi gerekmektedir.

YÜKSEK TANSİYONLU HASTALAR AŞAĞIDAKİLERİ UYGULAMALIDIR.

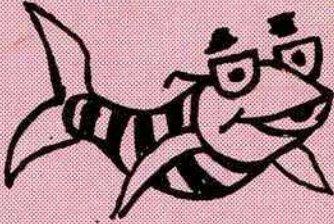
1. Beslenmesine dikkat etmeli mümkün olduğu kadar düşük kalori alarak zayıflamalıdır. Tuzu azaltmalı, et, balık, yumurta, yeşil sebze ve meyva yemelidir.
2. Alkol tamamen kesilmelidir.
3. Sigara kesilmelidir.
4. Sekiz saatlik uyku ve istirahat unutulmamalıdır.
5. Dinlenme saatlerinin dışında kişi normal günlük aktivitesini sürdürmelidir.
6. Sık sık tansiyon kontrolü için doktora başvurmalı, önerilen ilaç tedavisini düzenli ve disiplinli bir şekilde uygulamalıdır.

FAYDALI BİLGİLER

- Yemeklerin pişirme süresi, kaynamaya başladıktan sonra hesap edilmelidir.
- En iyi yemek, dibi kalın ve düz olan tencerede pişer.
- Az suyla pişen yemeklerde, yemeklerin yanmaması için tencere zaman zaman oynatılmalıdır.
- Domatesler, yemeğe konmadan önce kaynar suya batırılıp çıkarılmalı, sonra kabuklar soyulmalı ve çekirdekleri çıkarılmalıdır.
- Soğanları soyarken gözlerin yanmaması için soğanlara sirke serpilir.

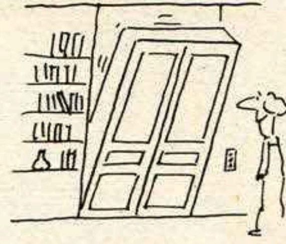
- BAYAT BALIK NASIL ANLAŞILIR?

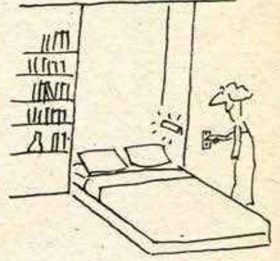
Taze balıkların gözleri parlak, solungaçları kırmızı, ıslak olur. Bir balığın;

- Karnı yumuşak, pörsük ise,
- Kuyruğu sallanıyorsa,
- Gözleri mat veya oyulmuşsa,
- Pulları vücudundan dökülüyorsa,
- Amonyağı andırır kötü bir kokusu varsa,
- Solungaçları beyazımtrak yahut koyu ise, kuru ise,
- Rengi koyu ve mat ise,
- Eti yumuşaksa,

o balığın taze olmadığına emin olabilirsiniz.

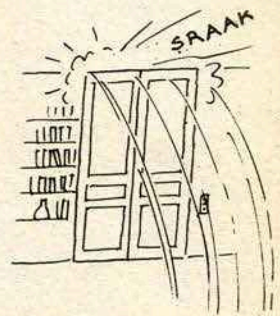

OYUNCAK ANNE

Ayşe'nin annesi bir fabrikada çalışıyordu. Fabrikada kreş - yuva olmadığı gibi evde de Ayşe'ye bakacak kimse yoktu. Zavallı anne, çocuğunu hergün bir komşusuna bırakıyor, gözleri arkada kalarak işine gidiyordu. Bütün gün aklı kızında olan anneyi, bu durum çok üzüyordu.

Bir gün Ayşe annesiyle birlikte gezmeye gitti. Ayşe o gün çok mutluydu. Her gün dört gözle yolunu gözlediği, her gün işten dönüşünü beklediği annesiyle beraberdi. Gezmeden dönüşte bir oyuncakçı dükkânına uğradılar. Çocuğunun bütün gün sıkılmadan oynayabileceği bir oyuncak arayan anne oyuncakçıya :

— «Kızıma öyle bir oyuncak istiyorum ki, onunla oynarken beni hiç aramasın.» dedi.

Oyuncakçı büyük bir ciddiyetle karşılık verdi :

— «Efendim, burada çeşit çeşit oyuncak bebekler var ama «Oyuncak Anne» yok.

MUSSOLİNİ

İtalyan faşisti ünlü Mussolini'nin büyük oğlu, birgün kilisede günah çıkartmak için papaya gitti.

— Muhterem peder, dedi. Faşist Partisi kasasından yüz bin liret çalmıştım. Günahımı itiraf ediyorum.

— Çok fena etmişsiniz, oğlum. Kefaretini ödemek için şehir meydanını otuz üç kere koşarak devredeceksiniz.

Bir hafta sonra Mussolini'nin ikinci oğlu, papanın yanına giderek günah çıkartıyordu.

— Sayın peder, Faşist Partisi kasasından bir milyon liret çaldığımı itiraf ediyorum.

Papa :

— Büyük günah işlemişsin. Ağabeyine yüz bin liret için şehir meydanını otuz üç kere devretmek cezasını verdim. Sen de on misli fazla, üç yüz otuz kez devredeceksin.

Bir kaç gün sonra Mussolini oğullarıyla yemek yerken :

— Çok günahım var, dedi. Yarın papaya gidip günah çıkartsam iyi olacak.

İkinci oğul atıldı.

— Baba, dedi. Daha önce bir motosiklet alsan iyi olur.

Kadınların Sesi Dergisi — Sahibi: Beria Onger — Sorumlu Yazılşleri Müdürü: Berrin Uyar — Adres: Babıali Cad. Tasvire Han, Kat: 2 No: 26 Cağaloğlu - İstanbul — Fiyatı: 5 TL. — Abone Fiyatları: Yurtiçi: 1 yıllık 55 TL., 6 aylık 30 TL., Yurtdışı: 15 DM — Film: Gözlem Baskı - Karaca Ofset — Türkiye Dağıtımı: Temel Dağıtım — Posta çeki hesap No: 110906 — Son baskı tarihi: 5.3. 1979

Her zaman BARIŞ olsun.